

PTUJSKI LIST

Stane:
Za celo leto . . . . . K 15—
za pol leta 7:50
za četril leta 3:80
za 1 mesec 1:30
Posamezna številka 40 vin.

Uredništvo in upravništvo je v
Ptuju, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), pritličje, levo.
Rokopisi se ne vrnejo.

Politično gospodarski tednik.

Štev. 28

Ptuj, 5. oktobra 1919

I. letnik

Kam plovejo?

Mariborska „Draupost“ prinaša v št. 38 od 30. sept. t. l. dolg članek „Katastrofa se bliža“, v katerem drastično opisuje obupne razmere, ki so nastale po odhodu jugoslovanskih čet iz celovške kotline v Celovcu in na Koroškem sploh in riše katastrofalno situacijo, v kateri se nahaja danes Nemška Avstrija. Evo par drobtin iz članka!

Pomanjkanje mesa je pri nas že več tednov občutno in če ne bi nam bila toliko zasramovana Jugoslavija uvedla lepih volov, bi bili že na dan izpraznjenja ostali brez koščka mesa; peščice živine, ki jo kmet še nima, ne proda, ker ve, da bo avstrijska krona v kratkem imela vrednost cunje papirja; če pa jih k prodaji prisiliš, hočejo seveda za blago dobiti kar največ tega „denarja.“

Z moko je ista. Kakor hitro so Jugoslovani odšli, so prestali lepi časi, prišla je zopet krušna nakaznica in z njo — lakota.

Žitnoprometni zavod za Koroško pravi v svojem poslednjem poročilu: Antanta je dobavo žita in moke ustavila; v ostali Avstriji se le teško dobi. V Koroški sami se od letošnje žetve dozda ni oddal niti en sam vagon žita.

Torej: tedni brez mesa, pavze v oskrbi z moko, neverjetne cene, pičel zaslužek, vse to je posledica odhoda Jugoslovancev.

„Neue Zürcher Zeitung“, dobro informiran švicarski trgovski list, piše pred kratkim o prihodnosti Nemške Avstrije nekako takole: Mirovna konferenca je v Nemški Avstriji ustvarila stvar, ki se nikakor ne more sam preživiti; njena bilanca mora ostati

Učitelj kot krušni komisar.

Slika iz svetovne vojne v bivši Avstriji. Priobčil Ant. Kosi.

Ko sem pred par meseci v tem listu objavil majhno sličico iz svojega šolskega delovanja (članek govori o tem, kakó si predstavljajo šolski otroci srečo) ter tako ponudil bralcu priliko, da je pogledal malo v šolsko delavnico, se mi je od mnogih strani zatrjevalo, da je članek v obče zelo ugajal in da je za šolo zanimajoče se občinstvo učiteljstvu hvaležno za take objave. To mi je izpodbudilo, da podam danes drugo tako sliko iz svoje šolske prakse v trajen in žalosten spomin na nesrečno svetovno vojno leto 1914—1918. Prepričal se bode cenjeni bralec iz te slike, kakó zelo je trpelo ljudsko šolstvo v dobi svetovnega ognja in da spričo tako žalostnih razmer ni bilo mogoče, da bi otroci v šoli v pouku napredovali.

Takoj ob izbruhu vojne so oblastva obesila na učiteljstvo razna mnogobrojna najtežja in najbolj nadležna dela in opravila, ki so bila v zvezi z vojno. Brez pomišljanja in obotavljanja jih je sprejelo učiteljstvo na svoje rame, ker se je reklo, da je dolžnost vsakega državljanca, da žrtvuje za svojo domovino vse, da ji posveti najboljše svoje moči.

Opozarjalo je sicer učiteljstvo oblastva, da bode šolstvo spričo teh postranskih poslov

dosledno pasivna in njeno glavno mesto je zapadlo poginu. Nemška Avstrija ima neizmerno dolgov; med drugimi je samo Nemčiji dolžna 6 milijard kron. Ker šteje država 6 milijonov prebivalcev, pomeni to toliko, da je vsak Avstrijec, bilo mož, ali žena, otrok ali starec Nemčiji dolžan 1000 kron; če vračunaš še druge dolgove, pride na vsakega prebivalca N. A. 10.000 kron dolga. Letošnji državni budget pa že sam izkazuje 4 milijarde deficita. Iz tega je razvidno, da Nemška Avstrija niti obresti za ta neskončni dolg ne zmore. K temu pa pride še cela vrsta drugih obveznosti, ki jih je N. A. prevzela kot dedščino po monarhiji. Skratka: Mirovna pogodba tira Nemško Avstrijo v državni bankerot. Nastala bo katastrofa z nedoglednimi posledicami, katastrofa, kakršne svet še ni doživel in ki si je strašnejše ni mogoče misliti. Lakota, meščanska vojna, kmetijski upori bodo neizbežni posledki svetovne vojne za Nemško Avstrijo. To stanje bo trajalo leta in leta, država bo do kraja obubožala.

V Bernu na Švicarskem ponujajo danes avstrijsko krono po 4½ centima, a kupca iščeš zaman. Notice dunajske devizne centrale so humbug. Saj so tudi z jugoslovansko krono uganjali goljufijo in so jo umetnim potom potisnili na 95 h.

Že danes dobiš v Celovcu 1040 avstrijskih kron za 1000 jugoslovanskih; v par dnev bo razlika zrastle za 200 kron. Kdor si je torej nabavil jugoslovanskih novčanic, bo imel dobiček in si je sploh najbrž rešil svoj denar. Pomembno je, da je finančna direkcija in avstro-ogrska banka izdala naredbo, naj se pokupijo vse jugoslovanske novčanice, a izajati se ne smejo. Zakaj?

učiteljevih močno trpelo, toda zavrnilo se nas je, da je šola sedaj postranska stvar, koprnenje po zmagi pa je glavni namen vsega našega delovanja in prizadevanja. Zato se je učiteljstvo končno z nekako resignacijo in s samozatajevanjem udalo ter vleklo z raznimi deli težko obloženi voz naprej.

Ne bom opisoval, kako smo zbirali cunje in koprive, kako kopinovo in jagodino listje, kako preiskovali in stikali po podstrešjih in hišnih shrambah za skritim zrnjem, kako se valjali po njivah in popisovali poljske sadeže, kako nagovarjali in pridobivali z zgovornostjo trgovskega agenta za podpis vojnega posojila — ne, vse to bi me zavedlo predaleč: pokazal bi le rad na kratki črtici, kakó močne živce je moral imeti učitelj zlasti kot krušni komisar, da se ni zgrudil pod ogromno težo od dne do dne se množočih poslov in skrbi. Povdarjam pa izrecno, da je vse to, kar sem tukaj zapisal, čista in gola istina in da ni trohice izmišljenega ali dodanega.

Pondeljek je, torej šolski dan. Ura je odbila pravkar devet in zadnji glasovi šolskega zvonca so utihnil. Molimo! Za prvo uro predpisuje šolski red računstvo. Razred ima dva oddelka. Prvi oddelek ponavlja na uporabnih nalogah pismeno množitev s celimi števili, za drugi oddelek pa imam določeno razštevanje desetinskih števil. Primem za kredo, da bi napisal par zgledov na šolsko tablo, kar naenkrat nekdo na vrata potrka.

Rekli so in koroški časopisi so pisali, da ima Jugoslavija prav tako malo živil, kakor Avstrija. In vendar misli Jugoslavija na podlagi sklenjene pogodbe dati v Nemško-Avstrijo v zameno 23.000 vagonov živil. Seveda Avstrija ne bo mogla dobiti kompenzacijskega blaga in tako si bodo ljubi Korošci zopet morali tesneje pritegniti pas.

Isti dopisnik je napisal v št. 5 „Klagenfurter Nachrichten“ besede: Celovec leži tako ugodno, da si svojo prihodnost lahko sam določi. Celovec lahko propade z Avstrijo ali pa si ustvari boljšo bodočnost v Jugoslaviji.

Nemčija in Nemška Avstrija sta primorani, da prisilita svoje prebivalstvo do izseljenja. Nemška vlada že organizira izseljenje 5 milijonov prebivalcev v Rusijo in Argentino. Zato pa: Reši se, kdor more! Celovčani, rešite svoje zadnje imetje! Delavec, reši svojo delavno silo! Išcite priklopitve k državi SHS. V Jugoslaviji potrebujejo pridnih in delavnih rok. Samo oni, ki iščejo deveto deželo, ki nečejo delati, ampak ki le zapovedujejo in si dajo streči, ki za čitanje časopisov dobijo tisočake na mesec, samo ti naj ostanejo v Nemški Avstriji. Celovec pa naj ji obrne hrbet!

To zveni nekoliko drugače, kakor pa brezumne psovke in sramotenje Jugoslavije, ki ga čuješ dan na dan od svojih ljudij in od tujcev. Nestrpneži in malodušneži čitajte, kaj pravijo Nemci o svoji državi in ne blatite svoje brez potrebe. Bližnja prihodnost bo pokazala, da mi res živimo v zemlji, kjer teče mleko in med, v tem ko bo pri naši sosedih na severu kmalu jok in škripanje z zobmi.

Posljam dečka, da pogleda, kdo da je zunaj in česa želi.

„Prosim, dve ženski stojita zunaj in bi radi z vami govorili.“

„Reci jima, naj prideta po šoli, ker sedaj nimam časa.“

Deček odide, a se kmalu vrne.

„Nočeta oditi, pravita, da vam morata nekaj zelo važnega povedati.“

Nato dam tudi drugemu oddelku pismeno nalogo in stopim v šolski hodnik.

Obe ženski pričneta kakor iz enega grla takole: „Prosim, povejte mi, kako je to, da dobijo Hrvatje pri trgovcu P. petrolej, mi Štajerci pa, ki smo že dva meseca brez vsakega svetiva, ne dobimo ničesar.“

Moj odgovor: „V tej zadevi bom poizvedoval in odgovoril vama bom še le čez par dni, mogoče, da je stvar kako drugačna.“

Komaj zaprem vrata za seboj, že zopet nekdo trka. Zopet moram iz šolske sobe.

„Kaj je?“

Žena drži nekoliko razrezanih krušnih izkaznic v rokah in pravi: „Na teh pet kart sem dobila ¼ kg koruznega zdroba; saj sem vendar vpisana med odjemniki moke. Kako naj spečem sedaj iz te betvice zdroba kruh.“

Stranko sem moral z opombo odpraviti, da so uradne prodajalnice dobile za dotični mesec žal samo koruzni zdrob nakazani.

Sedaj bomo pismeno razštevali! Na, že zopet nekdo trka.